

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 91/08-111

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. septembra 2008 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta a zo sudcov Juraja Horvátha a Lajosa Mészárosa o sťažnosti Mesta V. podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky, zastúpeného advokátom JUDr. A. B., CSc., B., vo veci namietaného porušenia základných práv zaručených v čl. 20 ods. 4 a čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a o sťažnosti Mestského zastupiteľstva – Mesta V. podľa čl. 127a Ústavy Slovenskej republiky, zastúpeného advokátom JUDr. A. B., CSc., B., vo veci namietaného porušenia čl. 2 ods. 2 a čl. 67 ods. 1 a 3 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 5 Európskej charty miestnej samosprávy rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 SžoKS 21/06 z 3. mája 2007 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Mesta V. na súdnu a inú právnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 SžoKS 21/06 z 3. mája 2007 p o r u š e n é b o l o .

2. Základné právo Mestského zastupiteľstva – Mesta V. zaručené v čl. 67 ods. 1 a 3 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 SžoKS 21/06 z 3. mája 2007 porušené bolo.

3. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 SžoKS 21/06 z 3. mája 2007 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

4. Mestu V. priznáva úhradu trov právneho zastúpenia v sume 9 663 Sk (slovom deväťtisícšesťstošesťdesiattri slovenských korún), ktorú je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný vyplatiť na účet jeho právneho zástupcu JUDr. A. B., CSc., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti sťažnostiam Mesta V. a Mestského zastupiteľstva – Mesta V. nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením z 28. februára 2008 č. k. II. ÚS 91/08-44 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť Mesta V. (ďalej aj „sťažovateľ“ alebo „mesto“) podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vo veci namietaného porušenia základných práv zaručených v čl. 20 ods. 4 a čl. 46 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 SžoKS 21/06 z 3. mája 2007 a sťažnosť Mestského zastupiteľstva – Mesta V. (ďalej aj „mestské zastupiteľstvo“, spolu ďalej aj „sťažovatelia“) podľa čl. 127a ústavy vo veci namietaného porušenia čl. 2 ods. 2 a čl. 67 ods. 1 a 3 ústavy a čl. 5 Európskej charty

miestnej samosprávy (ďalej len „európska charta“) rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 4 SžoKS 21/06 z 3. mája 2007 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“).

1. Ku skutkovým okolnostiam prípadu sťažovateľ okrem iného uviedol:

„Dňa 30. 12. 1997, v posledný deň lehoty určenej katastrálnym zákonom, podala obec Š. návrh na začatie konania o zmene priebehu hranice obce Š. a o zmene priebehu hranice mesta S. podľa ust. § 52 katastrálneho zákona č. 162/1995 Z. z. vo vtedy platnom znení.

Dňa 19. 07. 1998 vydal Okresný úrad P., katastrálny odbor rozhodnutie č. k. H - 11/97, ktorým vyhovel návrhu obce Š. a určil hranice obcí v neprospech mesta S.

Dňa 16. 09. 1997 podalo Mesto S. odvolanie voči rozhodnutiu okresného úradu P.

Dňa 30. 09. 1999 Krajský súd v Prešove rozsudkom č. k. 2 S 51/98, napadnuté rozhodnutie Okresného úradu P. pre nepreskúmateľnosť zrušil a vec mu vrátil na nové konanie. ...

Dňa 21. 12. 1999 rozhodol opätovne Okresný úrad P. o zmene hranice v neprospech V. (predtým S.).

Dňa 27. 12. 1999 Mesto V. podalo odvolanie voči rozhodnutiu Okresného úradu v P. o zmene hraníc v neprospech V.

Dňa 23. 10. 2001 Krajský súd v Prešove, č. k. 2 S 13/00 rozhodol o odvolaní Mesta V. tak, že zrušil predmetné rozhodnutie Okresného úradu P. a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Vo svojom rozhodnutí vyjadril záver, že k zmene katastrálnych území došlo ex lege účinnosťou nariadenia č. 52/1947 Sb. n. SNR a tiež zákona č. 3/1954 Zb., a preto je treba preskúmať rozdiel týchto území a vrátiť obci Š. územia, o ktoré prišla až na základe zákona SNR č. 3/1954 Zb. a ktoré však sa nestali územím obce V. účinnosťou nariadenia SNR č. 52/1947 Sb. n. SNR. ...

Dňa 13. 05. 2001 rozhodla Správa katastra P. opätovne tak, že zmenila hranice medzi obcami v neprospech mesta V.

Dňa 17. 06. 2002 podalo Mesto V. odvolanie voči tomuto rozhodnutiu o zmene hranice medzi obcami.

Dňa 14. 03. 2003 Krajský súd v Prešove, č. k. 2 S 113/02, rozhodol tak, že zrušil predmetné rozhodnutie Správy katastra P. a vec jej vrátil na ďalšie konanie. Opätovne

dôvodil, že k plánovaniu obce došlo pred rozhodným obdobím, k zmene územia došlo v roku 1947 ex lege, hoci aj následne v roku 1954 a že správny orgán sa neriadil právnym názorom súdu. ...

Dňa 04. 03. 2004 opätovne rozhodla Správa katastra P., č. k. H 11/97, tak, že zmenila hranice medzi obcami v neprospech Mesta V.

Dňa 29. 03. 2004 podalo Mesto V. odvolanie voči tomuto rozhodnutiu Správy katastra P.

Dňa 27. 04. 2005 Najvyšší súd SR, č. k. 2 NsSž 5/2005 rozhodol tak, že prikázal vec na rozhodovanie Krajskému súdu v Banskej Bystrici.

Dňa 24. 09. 2005 Krajský súd v Banskej Bystrici, č. k. 24 Sp 16/2005 rozhodol tak, že rozhodnutie Správy katastra P. zo dňa 04. 03. 2004, č. k. 11/97 potvrdil. Dôvodil tým, že zákonom č. 3/1954 Zb., ktorým bolo zrušené nariadenie SNR č. 52/1947 Sb. n. SNR boli ex lege zrušené aj hranice mesta V. a tieto boli v roku 1954, teda v rozhodnom období, určené účinnosťou zákona SNR č. 3/1954 Zb.

Dňa 31. 01. 2006 podalo Mesto V. odvolanie voči rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 24. 09. 2005, č. k. 24 Sp 16/2005.

Najvyšší súd SR rozsudkom zo dňa 03. 05. 2007, č. k. 4 SžoKS 21/2006, rozhodol tak, že rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 24. 09. 2005, č. k. 24 Sp 16/2005, potvrdil. “

1.1 Sťažovateľ namietal porušenie označených základných práv podľa ústavy a práva podľa dohovoru napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu z týchto podstatných dôvodov:

«Ustanovenia § 52 až § 56 katastrálneho zákona č. 162/1995 Z. z. v znení, ktoré bolo účinné do 31. 12. 2001 upravovali Konanie o určenie priebehu hranice obce alebo hranice katastrálneho územia. Podľa § 52 ods. 1 cit. zákona „Katastrálny úrad na návrh obce alebo obyvateľov obce v konaní rozhodne o zmene priebehu hranice obce alebo hranice katastrálneho územia (ďalej len „priebeh hranice“) vtedy, ak sa zmena priebehu hranice vykonala v rokoch 1948 až 1989 bez súhlasu obce alebo obyvateľov obce.“ Na konanie o zmene hranice obce sa vzťahoval správny poriadok č. 71/1967 Zb.

Citované ustanovenia boli s účinnosťou od 1. 1. 2002 vypustené z katastrálneho zákona zákonom č. 255/2001 Z. z., ale podľa nového prechodného ustanovenia § 79c

katastrálneho zákona, ktoré nadobudlo účinnosť 1. 1. 2002, „Začaté konanie o obnove a preskúmaní rozhodnutia mimo odvolacieho konania, o proteste prokurátora a o určení priebehu hranice obce alebo hranice katastrálneho územia do 1. januára 2002 sa dokončia podľa doterajších predpisov.“

V konaní o návrhu obce Š. podanom dňa 30. 12. 1997 sme na Správe katastra, na krajskom súde, a aj na najvyššom súde namietať, že na konanie o určení priebehu hranice obce Š. podľa citovaných ustanovení nie sú splnené podmienky, pretože zmenu priebehu hranice obce Š. - súčasne so zmenami hraníc ďalších obcí - vykonala Slovenská národná rada v rámci svojej zákonodarnej pôsobnosti pred rozhodným obdobím svojim nariadením č. 52/1947 Zb. n. SNR o utvorení obce V. a o zaistení rozvoja tatranského kraja, ktoré nadobudlo účinnosť 26. 5. 1947.

Zastávame názor, že k utvoreniu obce V. v hraniciach určených citovaným nariadením Slovenskej národnej rady došlo dňom, keď toto nariadenie nadobudlo účinnosť a, že ďalšie - neskoršie - právne predpisy iba upresňovali postavenie V. ako samostatného územného článku utvoreného v roku 1947 a z toho vyplývajúceho, resp. s ním súvisiaceho postavenia miestnych orgánov obce V..

Rozhodnutie Správy katastra zo dňa 04. 03. 2004 a jej predchádzajúce rozhodnutia o zmene priebehu hranice medzi obcou Š. a katastrálnym územím Š. na jednej strane a mestom V. a katastrálnym územím Š. na druhej strane je - svojou povahou - rozhodnutím o rozdelení mesta V. K tomuto rozdeleniu mesta došlo protizákonne bez rešpektovania právnych predpisov, ktoré nadobudli účinnosť po začiatku účinnosti katastrálneho zákona, t. j. po 1. 1. 1996 a po 01. 01. 2002, keď bol § 52 a nasl. ustanovenia 4. dielu IV. časti citovaného predpisu vypustené, a v čase rozhodovania Správy katastra, krajského súdu i najvyššieho súdu upravovali rozdeľovanie obcí, ako aj dôsledky takéhoto rozhodnutia. ...

Osobitne bola porušená Európska charta územnej samosprávy a na ňu nadväzujúca horeuvedená novelizácia zákona o obecnom zriadení uskutočnenej ku dňu 01. 01. 2002 zákonom č. 453/2001 Z. z.»

1.2 Sťažovateľ v sťažnosti podľa čl. 127 ústavy namietať aj porušenie základného práva zaručeného v čl. 20 ods. 4 ústavy, porušenie ktorého zdôvodnil tým, že odobrením

stavu, keď mu boli odňaté územia v prospech Obce Š. napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu, „... bolo vlastne vyvlastnené a nútene obmedzené naše vlastnícke právo bez náhrady“.

1.3 Vzhľadom na uvedené sa sťažovateľ domáhal toho, aby v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy ústavný súd vyslovil, že napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu boli porušené jeho základné práva zaručené v čl. 2 ods. 2, čl. 20 ods. 4 a čl. 46 ústavy a právo zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, aby zrušil uvedené rozhodnutie najvyššieho súdu a aby mu priznal úhradu trov právneho zastúpenia.

2. K namietanému porušeniu označených článkov ústavy a článku európskej charty napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu mestské zastupiteľstvo okrem iného uviedlo:

«Od 01. 06. 2000 nadobudla účinnosť na území Slovenskej republiky s prednosťou pred zákonmi Slovenskej republiky Európska Charta miestnej samosprávy, uverejnená ako súčasť Oznámenia Ministerstva zahraničných vecí SR v Zbierke zákonov pod číslom 336/2000 Z. z.

Podľa čl. 7 ods. 5 Ústavy SR č. 460/1990 Zb. v platnom znení, „Medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, medzinárodné zmluvy, na ktorých vykonanie nie je potrebný zákon, a medzinárodné zmluvy, ktoré priamo zakladajú práva alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom, majú prednosť pred zákonmi“ Európska Charta miestnej samosprávy je takouto zmluvou.

Podľa čl. 5 Európskej charty miestnej samosprávy s názvom Ochrana územných hraníc miestnych orgánov Európskej Charty miestnej samosprávy, „So zainteresovanými miestnymi samosprávami sa vopred prekonzultujú všetky miestne zmeny územných hraníc, prípadne sa tam, kde to zákon umožňuje, uskutoční referendum.“

Ústava sama v článku 67 ods. 1 vymedzuje, akým spôsobom sa územná samospráva uskutočňuje, a to „na zhromaždeniach obyvateľov obce, miestnym referendom, referendom na území vyššieho územného celku, orgánmi obce alebo orgánmi vyššieho územného celku. Spôsob vykonania miestneho referenda a referenda na území vyššieho územného celku ustanoví zákon.“

Povinnosť vyhlásiť miestne referendum o rozdelení obce vyplýva aj z ust. § 11a ods. 1 písm. b) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov. Správny orgán, ktorý rozhodne o zmene hraníc, t. j. o rozdelení mesta V. bol povinný vyžadovať uskutočnenie referenda. ...

Obec Š. vo svojom návrhu žiadala príslušný katastrálny úrad podľa ust. § 52 ods. 1 zákona č. 162/1995 Z. z. o rozhodnutie o zmene priebehu hranice obcí a katastrálnych území, nakoľko tvrdí, že k zmene hraníc obce Š. a mesta V. došlo v rozhodnom období, t. j. v rokoch 1948 - 1989. S týmto názorom sa stotožnil po 7 rokoch konania a trojnásobnom zrušení a vrátení veci Krajským súdom v Prešove späť na rozhodovanie Katastrálnemu úradu v P., aj Krajský súd v Banskej Bystrici a Najvyšší súd Slovenskej republiky.

Toto však nezodpovedá skutočnosti.

K vzniku obce V. s vymedzeným územím a teda k zmene vzájomnej hranice medzi účastníkmi došlo ex lege účinnosťou Nariadenia SNR č. 52/1947 Sb. n. SNR zo dňa 15. marca 1947, teda dňa 26. 05. 1947. A to po viac ako niekoľko desaťročnom úsilí obyvateľov a predstaviteľov podtatranských obcí.

Preto, že vznikla obec V. v roku 1947 s vlastným územím:

- 1.) mohol sa zmeniť domicil osôb s trvalým pobytom na dotknutých územiach;*
- 2.) mohla existovať dočasná správna komisia s právomocami okresného výboru, a neskôr jednotný národný výbor,*
- 3.) ktoré orgány mali rozhodovaciu právomoc na dotknutých územiach a s majetkom obce hospodárili vrátane tvorby obecného rozpočtu, stavby múzea, úradovní, rozhodovaniu o tatranskom prídavku ap.*

Je zrejmé, že ku zmene hraníc medzi obcami došlo ex lege aj na základe Nariadenia Sboru povereníkov č. 6/1954 Sb. n. SNR zo dňa 11. mája 1954 o podrobnom vymedzení územia obvodu Mestského národného výboru vo V. a jednotlivých obvodných národných výborov, ktoré vykonávalo Zákon č. 3/1954 Sb. n. SNR zo dňa 25. marca 1954 o pôsobnosti, organizácii a o územnom obvode Mestského národného výboru vo V.

Obec Š. nemôže mať podľa nijakého ustanovenia nárok na vydanie území, ktoré sa v roku 1947 stali súčasťou územia obce V. Môže mať nárok nanajvýš ak na vydanie rozdielu odobratých území od stavu ktorý nastolil zákon č. 3/1954 Sb. n. SNR zo dňa 25. marca 1954 o pôsobnosti, organizácii a o územnom obvode Mestského národného výboru vo V. a jeho

vykonávací predpis, nakoľko až *ex lege* týmto zákonom sa v rozhodnom období prvýkrát menil od roku 1947 platný stav hraníc medzi obcami. Rovnako nemôže mať nárok na vydanie území, ktoré sa stali územím mesta V. na základe uznesenia SNR zo dňa 22. septembra 1990, ktorým mesto vzniklo.

Týmto postupom došlo k protizákonným zásahom do činnosti obce a k obmedzeniu práv územnej samosprávy garantovanej Ústavou SR a Európskou chartou miestnej samosprávy.

Je rovnako nepravda, že k vzniku obce V. a oddeleniu k. ú. Š. v prospech obce V. došlo bez súhlasu obyvateľov obce. K vzniku obce V. došlo aj zásluhou obyvateľov Š. a predstaviteľov aj Národného výboru Š., ktorí sa spolu s ostatnými národnými výbormi obrátili na Slovenskú národnú radu svojim listom zo dňa 06. 05. 1945, ku ktorému bol priložený aj súhlas zúčastnených obcí. Pričom toto nebolo jediný krát, kedy obyvatelia obce chceli byť súčasťou obce V. Práve jeden z prvých hlasov za odtrhnutie sa od materskej obce zaznel zo Š. v roku 1932, kde predstavitelia osady požiadali, „Okresný úrad v L. o súhlas k osamostatneniu a vytvoreniu vlastnej politicko - administratívnej správy, dôvodiac tým, obec Š. je charakteru poľnohospodárskeho a dostatočne nerieši problémy kúpeľného a turistického rázu.“

Podľa ust. § 3 ods. 4 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok), „Rozhodnutie správnych orgánov musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu vecí. Správne orgány dbajú o to, aby v rozhodovaní o skutkovo zhodných alebo podobných prípadoch nevznikali neodôvodnené rozdiely.“

Podľa ust. § 32 zákona č. 71/1967 Zb. „Správny orgán je povinný zistiť presne a úplne skutočný stav vecí a za tým účelom si obstaráť potrebné podklady pre rozhodnutie. Pritom nie je viazaný len návrhmi účastníkov konania.“

Jedným zo znakov samosprávy je jej územie. Územie, na ktorom sa vôbec samospráva môže vykonávať. Akýkoľvek zásah do územnej celistvosti obce je zásahom do obecnej samosprávy.

Európska Charta miestnej samosprávy bola prijatá Slovenskou republikou a je na území Slovenskej republiky záväzná odo dňa 01. 06. 2000. Európska Charta miestnej samosprávy má prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky. Charta jednoznačne definuje, akým spôsobom je možné zasiahnuť do samosprávy obcí a zmeniť územie obce.

Podľa ust. čl. 5 Európskej charty miestnej samosprávy, ktorý upravuje zmenu územných hraníc miestnej samosprávy, „So zainteresovanými miestnymi samosprávami sa vopred prekonzultujú všetky miestne zmeny územných hraníc, prípadne sa tam, kde to zákon umožňuje, uskutoční referendum.“

Na Chartu nadväzuje aj ust. § 11a ods. 1 písm. a) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení účinného odo dňa 01. 01. 2002, podľa ktorého, „Obecné zastupiteľstvo vyhlási hlasovanie obyvateľov obce (miestne referendum), ak ide o zlúčenie obcí, rozdelenie alebo zrušenie obce, 11b) ako aj zmenu názvu obce.“

Podľa Charty a zákona o obecnom zriadení je preto možné vykonať zásah do územia miestnej samosprávy, tu obce, len so súhlasom všetkých dotknutých obcí, a pokiaľ sa súhlas nedá dosiahnuť, referendom obyvateľov.

O súhlas obce V. so zmenou jej územia žiadny subjekt v tomto konaní nežiadal. Referendum o zmene hraníc mesta V., najmä medzi obyvateľmi Š., sa nekonalo. Obyvatelia mesta súhlas nedali. Naopak, účastníci, proti ktorým tento návrh smeruje, jednostranne, v rozpore so všetkými normami platnými v štáte rozhodli tak, že mestu V. vzali územie, ktoré nám patrilo značný počet rokov.

Domnievame sa, že účastníci, proti ktorým tento návrh mali pri svojom rozhodovaní prihliadať na ustanovenie všeobecne záväzného právneho aktu, medzinárodnej zmluvy, ktorá bola vyhlásená v Zbierke zákonov Slovenskej republiky, a na ktorú účastníci, proti ktorým tento návrh smeruje, mali prihliadať z úradnej povinnosti aj s prihliadnutím na ust. § 121 O. s. p.

Účastníci, proti ktorým tento návrh smeruje, svojim postupom porušili naše práva na výkon samosprávy na nezasahovanie do výkonu samosprávy nad rámec zákonov a medzinárodných dohôd.

Po vykonaní zmien hranice mesta V. a obce Š. nastane situácia, keď v mestskom zastupiteľstve budú zastupovať po zvyšnú dobu volebného obdobia obyvateľov, ktorí sa stanú obyvateľmi obce Š. a už nebudú obyvateľmi mesta V., týmito obyvateľmi zvolení poslanci. Títo poslanci budú rozhodovať o záležitostiach obce V., hoci ich voliči budú občania obce Š. a nebudú mať v meste V. trvalý pobyt. A naopak obyvatelia dotknutého územia nebudú mať v obecnom zastupiteľstve obce Š. svojich zástupcov, ktorí by hájili ich práva a zastupovali by ich.»

2.1 Mestské zastupiteľstvo navrhlo, aby v konaní podľa čl. 127a ústavy ústavný súd vyslovil, že napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu bol porušený čl. 2 ods. 2 a čl. 67 ods. 1 a 3 ústavy a čl. 5 európskej charty, ďalej žiadalo, aby ústavný súd zrušil označené rozhodnutie najvyššieho súdu a aby mu priznal úhradu trov právneho zastúpenia.

3. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili účastníci konania: za najvyšší súd predsedníčka senátu „3 S“ listami sp. zn. Snj. 5/08-14 z 13. júna 2008 a zo 16. júna 2008 a právny zástupca sťažovateľa a mestského zastupiteľstva stanoviskom k uvedeným vyjadreniam najvyššieho súdu listom z 24. júna 2008._

3.1 Predsedníčka senátu „3 S“ najvyššieho súdu vo svojom vyjadrení okrem iného uviedla:

«Sťažovateľ I v ústavnej sťažnosti netvrdí žiadne konkrétne porušenie procesných predpisov v konaní a rozhodnutí najvyššieho súdu, ktoré by odôvodňovali záver o porušení čl. 46 ústavy (právo na prístup k súdu) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru (právo na spravodlivý proces). Najvyšší súd konal a rozhodol podľa čl. 46 ods. 2, keď ako odvolací súd preskúmal zákonnosť rozhodnutia prvostupňového súdu v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu podľa tretej hlavy V. časti OSP, a to v rozsahu a medziach dôvodov uvedených v podanom odvolaní. Aj v tomto konaní platí základná zásada občianskeho súdneho konania - dispozičná zásada a je len na navrhovateľovi, v akom rozsahu a z akých dôvodov o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu súd požiada. Sťažovateľ nevytýka súdu, že by sa nevyporiadal s niektorým dôvodom návrhu na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a ani najvyššiemu súdu, že by sa nezaoberal niektorým z dôvodov odvolania. Najvyšší súd preto nevidí dôvod na vyhovie ústavnej sťažnosti z dôvodov podľa čl. 46 ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

Ani skutočnosť, že sťažovateľ I nie je spokojný s vecným rozhodnutím a právnym posúdením veci najvyšším súdom, ktorý potvrdil prvostupňový rozsudok krajského súdu, čo tvorí podstatnú časť ústavnej sťažnosti, nie je sama osebe dôvodom na vyslovenie tvrdeného porušenia Ústavy a Dohovoru. Najvyšší súd v tomto smere poukazuje na ustálenú judikatúru ústavného súdu .

Najvyšší súd v plnom rozsahu zotrúva na vecných dôvodoch svojho rozhodnutia z 3. 5. 2007, ktoré vyjadril v dôvodoch písomného vyhotovenia rozsudku...

Najvyšší súd osobitne... poukazuje na dôvody uvedené na strane 3 ods. 1 rozsudku, kde uviedol časové súvislosti realizácie nariadenia č. 52/1947 Sb. n. SNR, ktoré považoval za jednoznačne svedčiace pre právny záver o tom, že k vykonaniu zmien priebehu hranice katastrálnych území podľa tohto predpisu v minulosti mohlo reálne dôjsť len v rozhodnom období vymedzenom zákonom od roku 1948 a nie pred rokom 1948, ako to tvrdí aj naďalej v ústavnej sťažnosti sťažovateľ. V konaní bolo preukázané splnenie podmienky § 52 zák. č. 162/1995 Zb. pre zmenu priebehu hranice, resp. jej „reštituovanie“. Uvedené ustanovenie zákona (§ 52) bolo považované bezsporu za ustanovenie reštitučnej povahy na odstránenie krívd, resp. navrátenia vecí do pôvodného stavu, pokiaľ ide o priebeh hraníc katastrálnych území viacerých obcí podtatranskej oblasti, ale aj inde v Slovenskej republike. Najvyšší súd rozhodol napokon v súlade so svojou predchádzajúcou praxou vo veciach obdobnej povahy.

Konanie o nároku podľa § 52 katastrálneho zákona však nemá povahu navrátenia alebo zásahu do vlastníckych práv a ani takto nemohlo byť a ani nebolo v konaní ponímané ani súdom ale ani samotným navrhovateľom (sťažovateľom I), keďže v dôvodoch návrhu na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia katastrálneho orgánu nie je možné identifikovať právne dôvody zásahu do vlastníctva.

Práve charakter reštitučného konania vylučuje možnosť povinných subjektov z reštitučného konania domáhať sa inak štandardnej ochrany vlastníckych práv, prípadne práva výkonu samosprávy, pretože naplnenie úmyslu zákonodarcu na nápravu krívd by inak nebolo možné zabezpečiť ústavne konformným spôsobom.

Najvyšší súd na strane 5 svojho rozsudku uviedol, že v správnom súdnictve nie je úlohou súdu iniciatívne vyhľadávanie argumentov a dôkazov pre vyslovenie nezákonnosti rozhodnutia. Najmä nemohol súd skúmať bez podaného návrhu súlad vydaného rozhodnutia s právnymi predpismi, na ktoré poukazuje sťažovateľ až v ústavnej sťažnosti. Najmä nemohol najvyšší súd skúmať zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu podľa ustanovení zákona č. 221/1996 Z. z., zákona č. 369/1990 Zb., či zák. č. 453/2001 Z. z., prípadne Európskej charty miestnej samosprávy, v súvislosti s ktorými sťažovateľ vyvodzuje, že svoj

názor, že súd nepostupoval podľa relevantnej právnej normy. Najvyšší súd sa v danej veci zaoberal dôvodmi uplatneným navrhovateľom - sťažovateľom I - v podanom odvolaní. ...

Tvrdenia sťažovateľa I uvedené v ústavnej sťažnosti týkajúce sa porušenia čl. 20 ods. 4 ústavy vzhľadom na vyššie uvedené nepovažuje najvyšší súd za dôvodné. Predmetom konania a rozhodnutia súdov v danej veci neboli vlastnícke práva sťažovateľa. Sťažovateľ ničím nepreukázal akýkoľvek zásah do svojho vlastníckeho práva konaním, ktoré by malo znaky vyvlastnenia (uvedený článok ústavy upravuje podmienky vyvlastnenia), pričom neuviedol nielen žiadny konkrétny predmet vyvlastnenia ale ani nedoložil žiadne svoje vlastnícke práva k tým nehnuteľnostiam, ktorých sa dotklo rozhodnutie o zmene priebehu hranice. Také dôkazy sťažovateľ neprodukoval ani ako navrhovateľ v súdnom konaní.

Katastrálne územie, jeho hranice, či územie obce, nie je vlastníctvom sťažovateľa, a nie je zrejme ani spôsobilým predmetom vlastníctva. Z tohto hľadiska tvrdené porušenie čl. 20 ods. 4 ústavy je preto nedôvodné.

Najvyšší súd považuje za právne nekvalifikovateľné tvrdenia uvedené v ústavnej sťažnosti o „rozčesnutom území“ Mesta V. a o možných budúcich dôsledkoch pripisovaných jeho rozhodnutiu. Predmetom konania neboli ani otázky územnosprávneho členenia (ako to s poukazom na vývoj Mesta V. uvádza sťažovateľ) a ani otázky územnej pôsobnosti miestnych orgánov územnej správy a samosprávy a otázky uplatnenia práv členov zastupiteľských orgánov. Také dôvody neuviedol ani sám sťažovateľ v návrhu na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu. ...

Najvyšší súd dáva do pozornosti, že sťažovateľ II nebol účastníkom konania pred správnym orgánom a ani účastníkom konania o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia o zmene priebehu hranice, a to z dôvodu, že sťažovateľ II nevykonal žiadny reálny procesný úkon na vstup do takého konania. Preto v týchto konaniach nemohli byť porušené ani jeho práva. Podľa názoru najvyššieho súdu nie je splnená podmienka prípustnosti sťažnosti sťažovateľa II stanovená v § 58b ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z.

Pokiaľ sa sťažovateľ cítil ukrátený na svojich subjektívnych právach rozhodnutím správneho orgánu (podmienka prípustnosti návrhu na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia podľa § 2501 ods. 2 a § 247 ods. 2 OSP) o zmene priebehu hranice, z dôvodov uvedených v ústavnej sťažnosti, bol oprávnený prípadne aj popri samotnom navrhovateľovi Mesto V. zastúpeného primátorom ako orgánom obce konajúcim za mesto navonok, na podanie

návrhu na súd na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia. Občiansky súdny poriadok nevyučuje podanie návrhu ani takým subjektom, ktorý nebol účastníkom konania pred správnym orgánom. V prípade podania návrhu by mohol súd posudzovať nielen jeho aktívnu legitimáciu na podanie návrhu na základe tvrdenia o porušení subjektívnych práv v oblasti verejnej správy, ale aj samotné skutkové a právne argumenty týkajúce sa zásahu do výkonu samosprávy. Keďže však súd o návrhu sťažovateľa II konať a rozhodovať nemohol, lebo návrh podaný nebol, nemôže v danom štádiu konania podať vyjadrenie k namietanému porušeniu čl. 5 Charty, prípadne čl. 67 ods. 1, 3 ústavy a čl. 2 ods. 2 Ústavy z dvoch dôvodov. Právny názor k otázkam, o ktorých najvyšší súd nerozhodoval, lebo ani rozhodovať nemohol, lebo taký návrh sťažovateľom podaný nebol, by mohol byť považovaný za rozporný s jeho právomocou a práve tým by porušil článok 2 ods. 2 ústavy. Najvyšší súd však nevidí ani skutkové a ani právne súvislosti, na základe ktorých by mohol v konaní 4 SžoKS 21/06 porušiť práva sťažovateľa II v uvedenom smere. Sťažovateľ sám také skutkové a ani právne súvislosti neuviedol.

Súd ďalej len poznamenáva, že ústavná sťažnosť a konanie o nej, by nemala slúžiť k tomu, aby sa nečinnému subjektu navracala zákonom stanovená lehota na uplatnenie práva na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia, ak sám nepodal včas návrh na súd (§ 250m OSP).»

3.2 Právny zástupca sťažovateľa a mestského zastupiteľstva vo svojom stanovisku k vyjadreniu najvyššieho súdu uviedol:

«Podľa nášho názoru súdy v rámci právneho posudzovania zákonnosti administratívneho zásahu do našich práv boli povinné skúmať, či sa správny orgán náležite zaoberal vecou z hľadiska prípustnosti zmeny priebehu hranice obce alebo hranice katastrálneho územia (ďalej len „priebeh hranice“) podľa § 52 katastrálneho zákona v prípade, keď priebeh hranice obce V. bol určený v r. 1947 nariadením Slovenskej národnej rady č. 47/1947 Zb. SNR

V tejto súvislosti si dovoľujeme opakovane tvrdiť, že „reštitučná“ zmena priebehu hranice obce alebo hranice katastrálneho územia podľa § 52 pôvodného znenia katastrálneho zákona:

- Nevzťahuje sa na priebeh hranice obce V., určenej pred rozhodným obdobím rokov 1948 - 1989 nariadením SNR č. 52/1947 Zb. SNR, ako je to v prípade vytýčenia hranice obce V. na základe zákona SNR č. 3/1954 Zb. SNR a nariadenia Zboru povereníkov č 6/1954 Zb. SNR - Reštitučná zmena sa môže vzťahovať iba na priebeh hranice územia obce V. v prípadoch, keď priebeh hranice v tzv. rozhodnom období bol určený zákonom SNR č. 3/1954 Zb. SNR a nariadením Zboru povereníkov č. 6/1954 Zb. SNR odlišne v porovnaní s priebehom hranice určenej nariadením SNR č. 52/1947 Zb. SNR.

Hranicu obce V. určenú nariadením SNR č. 52/1947 Zb. SNR rešpektoval zákonodarca v Prílohe k zákonu SNR č. 11/1949 Zb. SNR o Tatranskom národnom parku.

V dôsledku totožnosti okamžiku - dňa 17. 5. 1954 - keď nadobudol účinnosť zákon SNR č. 3/1954 Zb. SNR spolu s nariadením Zboru povereníkov č. 6/1954 Zb. SNR, s okamžikom - dňom - zrušenia nariadenia SNR č. 52/1947 Zb. SNR obec V. nezanikla a znovu sa neutvorila, ani jej územie určené nariadením SNR č. 52/1947 Zb. SNR sa nezmenilo. Ak došlo dňa 17. 5. 1954 k nejakým zmenám v určení územia, na ktorom pôsobil novoutvorený Mestský národný výbor vo V., išlo v podstate o určenie hranice pôvodnej obce V. a nie o hranice obcí, z ktorých sa táto obec utvorila v r. 1949.

Súdy z hľadiska ochrany našich práv a podstaty správneho súdnictva ako záruky zákonnosti v rozhodovaní orgánov verejnej správy nereagovali náležite ani na našu námietku, že Krajský súd v Banskej Bystrici bol povinný skúmať dôvody, prečo správny orgán opakovane nerešpektoval záväzný právny názor Krajského súdu v Prešove. Túto skutočnosť sme namietali aj v odvolaní voči rozhodnutiu Krajského súdu v Banskej Bystrici.

V našej sťažnosti sme poukázali na to, že naše základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 Ústavy SR a článku 6 Dohovoru bolo porušené rozhodovaním na základe ústavne nesúladného výkladu a opomenutiu právnej normy - predovšetkým Charty práv miestnej samosprávy, nariadenia SNR č. 52/1947 Zb. n. SNR o utvorení obce V. a o zaistení rozvoja tatranského kraja, ktoré nadobudlo účinnosť 26. 5. 1947, a Občianskeho súdneho poriadku. ...

Porušenie našich vlastníckych práv je skutočne markantné. Schválením rozhodnutia správy katastra P. prišlo mesto V. o všetky príjmy spojené a územím mestskej časti Š., ktorými doposiaľ disponovalo a malo z nich úžitok. Mesto stratilo svoje strategické investície, infraštruktúru. Všetky cesty sú prepojené a v súčasnosti neexistuje cesta v rámci

mesta, ktorá by nešla cez katastrálne územie cudzej obce. To sa týka aj všetkých sietí, ktoré boli vybudované pre celé mesto. ...

Zastávame, aj po vyjadrení najvyššieho súdu, názor, že Mestské zastupiteľstvo Mesta V. je oprávnené podať ústavnú sťažnosť podľa článku 127a Ústavy SR, hoci nebolo účastníkom správneho ani súdneho konania.

Účastníkom správneho konania a súdneho konania mohlo podľa nášho názoru byť len Mesto V. zastúpené jeho štatutárnym orgánom - primátorom. Mestskému zastupiteľstvu, ako orgánu Mesta, vzniklo právo podať ústavnú sťažnosť v dôsledku rozhodnutí správneho orgánu a súdov, ktorými sa právoplatne zasiahlo do samostatnej pôsobnosti tohto samosprávneho orgánu. Došlo k tomu predovšetkým tým, že sa v priebehu volebného obdobia zmenil územný obvod jeho pôsobnosti, čo má význam aj z hľadiska zloženia Mestského zastupiteľstva. Časť poslancov Mestského zastupiteľstva stratila územie, ktorého boli reprezentantmi.

K tomu si ešte dovoľujeme uviesť, že mestské zastupiteľstvo nemá inú možnosť, ako konať v prospech mesta. Mestské zastupiteľstvo nemohlo podať žalobu, alebo pristúpiť do sporu, ktoré viedlo mesto V. Mesto V. zastupoval primátor mesta s našim súhlasom. My sme boli činní v celom konaní vedenom o návrhoch mesta V. a ako subjekt bez právnej subjektivity sme ani nemali inú možnosť konať. Máme možnosť konať až po zásahu do našich práv, tak ako sme ich vypočítali v našej sťažnosti, a túto možnosť sme využili a podali sme návrh. Nejde tu ani o prinavrátenie lehoty údajne „nekonajúcemu“ subjektu, ale o využitie ústavne zaručenej a danej jedinej možnosti hájiť svoje práva.»

4. Ústavnému súdu bol 2. septembra 2008 doručený návrh Obce Š., právne zastúpenej advokátom JUDr. Eduardom Báránym, Advokátska kancelária, Šafárikovo námestie 4, Bratislava, na vstup do konania ako vedľajší účastník na strane najvyššieho súdu. Ústavný súd svojím uznesením č. k. II. ÚS 91/08-105 z 9. septembra 2008 tento návrh odmietol v súlade s ustanovením § 21 ods. 1 zákona o ústavnom súde, avšak vzhľadom na skutočnosť, že Obec Š. má aj podľa názoru ústavného súdu bezpochyby právny záujem na spravodlivom procese (čl. 6 dohovoru) a výsledku tohto konania, ústavný súd na jej stanovisko ako dotknutej osoby pri svojom rozhodovaní prihliadol. Dotknutá osoba – Obec

Š. vo svojom rozsiahlom písomnom stanovisku z 28. augusta 2008 k danej veci uviedla tieto relevantné skutočnosti:

«... - čl. 20, ods. 4 ústavy: Upresnenie ústavnej sťažnosti z 14. 02. 2008 používa na str. 12 formuláciu „... vyvlastnili... časť územia...“ a v ústavnej sťažnosti sa hovorí o právach podobných vlastníckemu právu. Tieto formulácie sú zavádzajúce, lebo navodzujú nepravdivý dojem, že obec vlastní svoje katastrálne územie. Obec na tomto území „len“ vykonáva samosprávu ako časť verejnej správy. Zmena územia obce sa netýka vlastníckych práv k pozemkom. Ak obec vlastní pozemok, tak jej vlastnícke právo ostáva zachované, keď tento pozemok bude pričlenený ku inej obci. Na zmenu územia obce sa nevzťahuje čl. 20, ods. 4 ústavy, lebo vyvlastniť alebo nútene obmedziť vlastnícke právo možno len vo vzťahu k majetku niekoho a katastrálne územie obce nie je jej majetkom a obec ku nemu nemá žiadne práva podobné vlastníckemu právu.

Sťažovateľ nepreukázal, že zmena katastrálneho územia mesta V. sa dotkla jeho vlastníctva bližšie neurčených sietí, komunikácií a úradovni. Zmena katastrálneho územia zásadne nemá vplyv na vlastníctvo obce ku majetku nachádzajúcemu sa na dotknutom území. Argumentácia nevhodnosťou situácie, kedy komunikácia pôjde cez územie rôznych obcí je z hľadiska vlastníctva, a tým aj čl. 20, ods. 4 ústavy irelevantná.

Prípadné obmedzenie budúcich príjmov mesta V. z daní a poplatkov vyberaných na dotknutom území nie je otázkou vlastníctva, ale výkonu verejnej správy a je kompenzované zbavením sa starostlivosti o dotknuté územie. Pri výbere daní vystupuje obec ako nositeľ verejnej moci, čo vylučuje, aby bola zároveň v týchto vzťahoch aj subjektom práv podľa čl. 20 ústavy, lebo ich subjektom sú len fyzické osoby a právnické osoby súkromného práva. Obec požíva ochranu podľa čl. 20 ústavy vtedy, keď nevystupuje ako nositeľ verejnej moci. Ustanovenie čl. 20 ústavy chráni vlastníctvo pred zásahmi verejnej moci a neposkytuje ochranu verejnej moci. Pravdepodobné budúce daňové príjmy obce nie sú chránené ako jej legitímna nádej na nadobudnutie vlastníctva.

Neurčitosť sťažovateľových tvrdení v tejto časti znemožňuje konkrétnu protiargumentáciu. V okolnostiach prípadu zmenšenie katastrálneho územia mesta V. neznamenal zásah do jeho vlastníckych práv. Ustanovenie § 4b, ods.1 zákona č.135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) môže vyvolať dojem, že zmena katastrálneho územia obce sa dotkne aj vlastníctva ku miestnym komunikáciám na území,

ktoré bolo pričlenené ku inej obci. Prax však ustálila iné chápanie uvedeného ustanovenia, o čom svedčí, že miestne komunikácie na Š. ostali vo vlastníctve mesta V. Dokazuje to Zmluva o nájme č. 27-Msú/2008, ktorou si Obec Š. prenajala miestne komunikácie na Š. od Mesta V. ako od ich vlastníka. Na tomto mieste treba pripomenúť, že nezanedbateľnú časť siete miestnych komunikácií vybuďovala Obec Š., pod ktorej správou Š. patrilo od svojho vzniku až do doby, kedy jej bolo odňaté katastrálne územie Š. ...

Siete na Š., teda rozvody elektriny, plynu, vody a kanalizácia neboli v čase vrátenia katastrálneho územia Š. obci Š. vo vlastníctve Mesta V., ale iných právnických osôb, a preto ich mesto V. nemohlo stratiť. Obci Š. bol 18. 02. 2008 doručený návrh Mesta V. na uzavretie zmluvy o nájme svetelných miest verejného osvetlenia s príslušenstvom na Š., čo dokazuje, že ich vlastníkom je naďalej Mesto V. Analogicky postupovalo mesto V. aj v prípade verejného osvetlenia voči obci P. na reštituovanej časti územia, ktorá bola prinútená ho odkúpiť od mesta.

Mesto V. oznámilo listom doručeným Obci Š. 10. 06. 2008., že jeho mestské zastupiteľstvo nevyhovelo žiadosti Obce Š. o prenájom areálu Verejno-prospešných služieb na Š., čo dokazuje, že aj jeho vlastníkom ostal sťažovateľ. Obec Š. neprevzala na Š. od sťažovateľa žiadne úradovne, ale zriadila vlastnú. Nehnuteľný, ale aj hnutel'ný majetok sťažovateľa na Š. ostal jeho vlastníctvom a tento s ním môže naložiť podľa uváženia. ... Obec Š. podstatné časti tohto majetku od sťažovateľa odkúpila alebo prenajala.

Je na sťažovateľovi, ktorý má povinnosť tvrdenia a dôkazu, aby dostatočne konkrétne uviedol vlastníctva akých jeho vecí sa dotkla zmena jeho katastrálneho územia a predložil o tom primerané dôkazy.

- čl. 46 ústavy: Prípadná vecná nesprávnosť rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej „najvyšší súd“) č. k. 4 SžoKS 21/2006 a rozhodnutí, na ktoré nadviazalo nie je neústavnosťou a už vôbec nie porušením čl. 46 ústavy, lebo jeho súčasťou nie je právo na vecne správne rozhodnutie. Preto možno sťažovateľovu rozsiahlu argumentáciu v prospech tvrdenia, že katastrálne územie Š. malo ostať súčasťou mesta V. chápať len ako dokreslenie jeho pohľadu na širší kontext predmetu konania pred ústavným súdom.

Sťažovateľ namieta nesprávne právne posúdenie veci najvyšším súdom spočívajúce v tom, že nerešpektoval Európsku chartu územnej samosprávy (ďalej „charta“) a zákon

č. 369/1990 Z. z. Najvyšší súd bol povinný a oprávnený preskúmať vec len v rozsahu, ktorý bol vymedzený v žalobnom návrhu a charta bola v rozhodnutí najvyššieho súdu implicitne rešpektovaná, lebo primerane okolnostiam prípadu bola rešpektovaná aj v konaniach, ktoré mu predchádzali.

Z § 121 OSP nemožno vyvodit' povinnosť najvyššieho súdu preskúmať vec aj zo zorného uhla právnych noriem, ktoré žalobca neuviedol vo svojej žalobe. Z toho, že netreba dokazovať obsah platného práva nemožno vyvodit', že netreba ani namietat' porušenie niektorej právnej normy a najvyšší súd je povinný preskúmať či nebola porušená. Z dispozičnej zásady, ktorá ovláda všetky konania podľa OSP, pokiaľ nie je v zákone výslovne uvedené ináč, vyplýva, že žalobca má povinnosť uviesť nielen skutkový, ale aj právny základ žaloby a súd je týmto vymedzením viazaný.

Zásada subsidiarity sa vzťahuje na konania podľa čl. 127 aj 127a ústavy. V oboch uvedených článkoch je výslovne zakotvená formuláciami „... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.“ (čl. 127, ods. 1 ústavy) a „... ak o jej ochrane nerozhoduje iný súd.“ (čl. 127a, ods. 1 ústavy). Znamená, že v konaní pred ústavným súdom sa možno s nádejou na úspech domáhať len ochrany tých práv podľa ústavy alebo kvalifikovanej medzinárodnej zmluvy, ktorých ochrany nebolo, nie je a nebude možné sa v okolnostiach prípadu domáhať pred iným súdom. Sťažovateľ nepreukázal a ani netvrdí, že v konaní pred najvyšším súdom nemohol namietat' údajné porušenie svojich práv podľa čl. 5 charty alebo ustanovení zákona č. 369/1990 Zb. v znení neskorších predpisov. Najvyšší súd by sa ustanoveniami charty aj zákona č. 369/1990 Zb. v znení neskorších predpisov mohol zaoberať len ak by ich bol sťažovateľ v konaní pred ním uplatnil. Sťažovateľ teda mal možnosť domáhať sa ochrany svojich práv podľa čl. 5 charty a zákona č. 369/1990 Zb. v znení neskorších predpisov pred najvyšším súdom, a preto podľa zásady subsidiarity sa ich už nemôže úspešne domáhať v konaní pred ústavným súdom.

Sťažovateľ tvrdí, že nemal možnosť brániť sa pred prikázaním veci Krajskému súdu v Banskej Bystrici. Ak nemal možnosť brániť sa proti tomuto rozhodnutiu v rámci všeobecného súdnictva, tak svoju obranu mal pred ústavným súdom, ale len v rámci dvojmesačnej lehoty vyplývajúcej z § 53, ods. 3 a § 58b, ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov. V dobe podania

sťažnosti už táto lehota dávno uplynula. Nevzbudzuje dôveru, namietanie prikázania veci inému súdu až vtedy, keď súd, ktorému bola vec prikázaná, rozhodol v neprospech sťažovateľa.

Rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 4 SžoKS 21/06 z 3. mája 2007 ani jemu predchádzajúce rozhodnutia Správy katastra P. a Krajského súdu v Banskej Bystrici sa nezakladali na zákone č. 369/1990 Zb. v znení neskorších predpisov, ale na lex specialis, na § 52 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov, ktorý je reštitučným ustanovením sui generis. Preto nemá zmysel hodnotiť uvedený rozsudok najvyššieho súdu ani jemu predchádzajúce konania a rozhodnutia podľa zákona č. 369/1990 Zb. v znení neskorších predpisov.

Sťažovateľ mylne prezentuje kauzu ako exemplárny príklad porušenia „práva každého, aby sa o jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy“. Tým, že rozhodovanie prebehlo podľa katastrálneho zákona, sa sťažovateľ cíti dotknutý. Katastrálny zákon svojim ustanovením § 52 predstavuje prípad reštitučného zákona, ktorého úlohou je napraviť krivdy minulosti. V podstate tu teda nemožno predpokladať súhlas povinnej obce s požadovanou reštitúciou. Už v dôvodovej správe k návrhu katastrálneho zákona bola obec Š. menovite uvedená ako tá, ktorej bola spôsobená krivda a teda ako reprezentant tej kategórie obcí, kvôli ktorým bol reštitučný § 52 a násl. katastrálneho zákona prijímaný.

V zmysle doterajšej aplikačnej praxe je nesprávne stotožniť rozdelenie obce s odčlenením čiastky územia jednej obce (úmyselne nepoužívame terminus technicus „časť obce“) s pričlenením tejto čiastky územia ku druhej už existujúcej obci. Ak by z odčleneného katastrálneho územia Š. vznikla samostatná obec, tak by išlo o rozdelenie obce - mesta V. Podľa toho v predmetnej veci nešlo ani o zlúčenie, ani o rozdelenie, ani o zrušenie obce, na ktoré treba podľa slovenského vnútroštátneho práva miestne referendum. Išlo o odčlenenie čiastky územia obce, na ktoré sa povinnosť miestneho referenda nevzťahuje. Preto tvrdenie sťažovateľa (s. 10 ústavnej sťažnosti), že vykonať zásah do územia miestnej samosprávy možno len so súhlasom všetkých dotknutých obcí, a pokiaľ sa súhlas nedá dosiahnuť tak referendom obyvateľov, je nesprávne.

- čl. 5 charty: Na uvedený rozsudok najvyššieho súdu a na jemu predchádzajúce a v sťažnosti napadnuté konania a rozhodnutia sa však vzťahuje čl. 5 charty. Z jeho textu

vyplýva, že miestne referendum sa má uskutočniť len tam, kde to zákon umožňuje. V danom prípade zákon miestne referendum neumožňuje z dobrého dôvodu, že je protizmyselné, aby v reštitučnom konaní dávali súhlas so zmenou územia obce obyvatelia tej obce, ktorá má „vrátiť“ časť „svojho“ katastrálneho územia inej obci, ktorej to bolo v minulosti proti vôli orgánov obce a obyvateľov odňaté.

Čl. 5 charty obsahuje aj požiadavku, aby bola zmena územia obce prekonzultovaná s dotknutými miestnymi samosprávami, ktorej bolo primerane okolnostiam prípadu vyhovené. Už v roku 1997, teda na úplnom začiatku katastrálneho konania, bolo 30. 12. 1997 Okresnému úradu P., Katastrálny odbor doručené „Stanovisko Mesta S. k aktivitám niektorých podtatranských miest a obcí o získanie historických katastrov, a tým o zmenu katastrálnych hraníc mesta S.“. Sťažovateľ teda mal možnosť sa ku zmene svojho katastrálneho územia vyjadriť skôr ako ku nej došlo, čiže „vopred“. Následne v súdnych konaniach, teda pred Krajským súdom v Banskej Bystrici a pred najvyšším súdom malo mesto V. opakovane možnosť vyjadriť sa ku zmene svojho územia, ktorú aj podľa vlastnej úvahy využilo. Zo zorného uhla čl. 5 charty je potrebné uvedené konania posudzovať vcelku, a preto i požiadavka, aby sa dotknuté obce mohli vyjadriť ku zmene svojho katastrálneho územia je splnená, ak im v niektorých štádiách konania bolo umožnené dostatočne prezentovať svoj postoj a argumenty. Čl. 5 charty sa tu uplatnil primerane súdnemu a reštitučnému charakteru konania. V dobe, kedy nadobudla charta účinnosť pre územie Slovenskej republiky (1. 6. 2000), už prebiehalo konanie v danej veci (december 1997), ale napriek tomu bolo jej požiadavke „prerokovania vopred“ primerane vyhovené už skôr ako charta nadobudla účinnosť v SR. Na tomto mieste treba zdôrazniť, že charta vyžaduje, aby sa dotknuté miestne samosprávy mohli vyjadriť, aby boli konzultované, ale nevyžaduje ich súhlas.

- čl. 6 ods. 1 dohovoru: Obec ako právnická osoba verejného práva nie je subjektom, nositeľom práv podľa dohovoru, čo vo vzťahu ku čl. 6 dohovoru judikovala ešte bývalá Komisia pre ľudské práva v rozhodnutí z 31. mája 1974 vo veci 16 rakúskych obcí c. Rakúsko, *Annuaire de la Convention européenne des droits de l'homme*, 1974, zv. 17, s.339 a nasl. Uvedená téza predstavuje trvalú samozrejmosť v judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva.

- Doterajšia rozhodovacia prax všeobecných súdov pri rozhodovaní nárokov

uplatnených podľa ustanovenia par. 52 kat. zákona je taká, že v rozhodovacej praxi všeobecných súdov v SR a katastrálnych orgánov bolo uplatnené a rozhodnuté o množstve nárokov obcí podľa ustanovení par. 52 kat. zákona, a to aj tak, že značnému počtu prípadov nebolo vyhovené, lebo nespĺňali zákonom predpísané predpoklady. Niektorým žiadostiam bolo vyhovené a došlo teda k rozhodnutiu o vrátení kat. území obciam, ktorým boli za podmienok predpokladaných ustanovením kat. zákona odňaté (napr. L., Z., T., V., P. a pod.). Zdôrazniť treba aj to, že išlo aj o rozhodnutia, ktorých účastníkom bol sťažovateľ - Mesto V., ktoré na základe takýchto rozhodnutí muselo vrátiť odňaté katastrálne územie obciam V. a P. Ani v jednom z týchto prípadov sťažovateľ nepodal ústavnú sťažnosť, t. j. netvrdil, že by boli dotknuté jeho vlastnícke práva či právo na spravodlivý proces, pritom ide o totožné veci ako teraz. Rovnako ako teraz v prípade Obce Š., aj s týmito obcami riešil sťažovateľ svoje vlastnícke práva tak, že miestnu komunikáciu na P. kúpnu zmluvou predal obci P. a na základe svojho vlastníckeho práva k parkovisku na P. sa domáha nájomného od jeho prevádzkovateľa. ...

Zastupiteľstvo nebolo účastníkom konania pred najvyšším súdom ani žiadneho z konaní, ktoré mu predchádzalo a zjavne sa ani nepokúsilo stať sa účastníkom niektorého z nich. Preto by malo preukázať, že takýto pokus by bol býval zjavne bez nádeje na úspech. Ak sa zastupiteľstvo mohlo domáhať ochrany svojich namietaných práv už v niektorom z predchádzajúcich konaní, tak podľa zásady subsidiarity je v tejto časti vylúčená právomoc ústavného súdu. Každý si má chrániť svoje práva a ak tak neurobil vtedy keď mohol, tak nie je úlohou ústavného súdu naprávať jeho minulú nečinnosť.

- čl. 2 ods. 2 ústavy: Sťažovateľ (zastupiteľstvo) údajne porušenie tohto ustanovenia neodôvodnil, ale len tvrdí, že neboli rešpektované zásada a právo „na to , aby štátne orgány konali iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom ,ktorý ustanoví zákon“ k čomu došlo podľa jeho mienky zmenou hraníc mesta V. bez jeho súhlasu. Všetky orgány, ktoré vo veci konali tak urobili v rámci svojej právomoci a pôsobnosti. Zo samotnej namietanej údajnej vecnej nesprávnosti ich rozhodnutí nemožno vyvodiť porušenie čl. 2 ods. 2 ústavy, lebo ináč by akákoľvek prípadná vecná nesprávnosť rozhodnutia orgánu verejnej moci znamenala aj porušenie čl. 2 ods. 2 ústavy, čo je absurdný, a preto nesprávny záver. ...

- čl. 67 ods. 1 a 3 ústavy: Tieto ustanovenia nesúvisia so skutkovým stavom opísaným

v sťažnosti. Určenie orgánov uskutočňujúcich územnú samosprávu a príkaz, aby spôsob vykonania miestneho referenda upravil zákon (čl. 6 ods.1 ústavy) nesúvisia s otázkou či bolo v danom prípade pri zmenšení územia mesta V. porušené právo, lebo v okolnostiach prípadu nejde o to či ku zmenšeniu dal súhlas príslušný orgán mesta V., ale o to či tu vôbec bol jeho súhlas potrebný.

Požiadavka, aby štát zasahoval do činnosti obce „len spôsobom ustanoveným zákonom“ (čl. 67, ods. 3 ústavy) neznamená, že každá právna chyba štátneho orgánu pri zásahu do činnosti obce je aj protiústavnosťou. Ide o požiadavku, aby postup štátu voči obci mal právny základ. Postup Správy katastra P. a všeobecných súdov jednoznačne mal právny základ. Sťažovateľ ani netvrdí, že išlo o postup bez právneho základu, ale nazdáva sa, že štátne orgány mali v danom prípade postupovať podľa iných právnych noriem. Ani prípadná správnosť jeho právneho názoru by však neznamenalala, že štátne orgány nepostupovali spôsobom ustanoveným zákonom.»

5. Sťažovatelia súhlasili s upustením od ústneho pojednávania v danej veci. Stanovisko najvyššieho súdu bolo v tejto otázke nejasné, pretože „pre prípad“, že by „ústavný súd odmietol sťažnosť..., súhlasí s prejednaním veci bez ústneho pojednávania“, v opačnom prípade „považuje najvyšší súd za opodstatnené trvať na ústnom pojednávaní“. Keďže ústavný súd nemôže vopred predvídať svoje rozhodnutie vo veci, nemohol prihliadnuť na takto formulované stanovisko, a napokon podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s rozsiahlymi stanoviskami účastníkov konania, ako i dotknutej osoby – Obce Š. k opodstatnenosti predmetných sťažností dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie namietaného porušenia označených práv.

II.

Najvyšší súd odôvodnil svoje právne závery v napadnutom rozsudku takto:

«Najvyšší súd po preskúmaní veci zistil, že krajský súd vo svojom rozsudku na strane 10 a 11 podrobne, vecne správne zdôvodnil svoj právny názor, že zákon č. 3/1954 Sb. n. SNR a nariadenie č. 6/1954 Sb. n. SNR nanovo upravuje spornú hranicu medzi dotknutými

katastrálnymi územiami obcí Š. a V. a uvádza, ktoré pozemky tvoria územie V. Krajský súd súčasne konštatoval, že prvé opatrenia na vykonanie nariadenia č. 52/1947 Sb. n. SNR sú datované 7. 10. 1948, 7. 7. 1948, 15. 8. 1948 resp. 18. 8. 1950, teda spadajú už do rozhodného obdobia, pričom podľa § 6 ods. 2 zák. č. 3/1954 Sb. z. SNR je ich potrebné považovať za opatrenia podľa tohto zákona.

Najvyšší súd sa stotožňuje s uvedeným právnym názorom krajského súdu, ktorého skutkové východiská zodpovedajú obsahu spisu, je skutkovo podložený a logicky zdôvodnený. Zo žiadneho ustanovenia zák. č. 3/1954 Sb. z. SNR a nariadenia č. 6/1954 Sb. n. SNR nevyplýva, že by sa malo uskutočniť len doplnenie priebehu hranice určenej nariadením SNR č. 52/1947 Sb. n. SNR. Navyiac preukázané reálne opatrenia na zmenu hranice po 1. 1. 1947 (ktorých zistenie navrhovateľ v odvolaní ani nenamietal) nedávajú podklad pre uznanie tvrdenia navrhovateľa, že k zmene hranice nedošlo v rozhodnom období od 1. 1. 1948 do 31. 12. 1989, ale už pred týmto rozhodným obdobím, t. j. už pred 1. 1. 1948 a že v celom rozsahu sa tak stalo len podľa nariadenia č. 52/1947 Sb. n. SNR, ktoré nadobudlo účinnosť 27. 5. 1947.

Odvolací súd poukazuje na podrobné dôvody rozhodnutia správneho orgánu na strane 8 - 11 rozhodnutia (porovnanie popisu hranice), z ktorého o. i. vyplýva, že po vykonanom porovnaní pozemkov odňatých obci Š. nariadením č. 52/1947 Sb. n. SNR a zákonom č. 3/1954 Sb., v spojitosti s nariadením č. 6/1954 Sb., a nad ich rámec aj bez právneho dôvodu je zrejmé že: k reálnemu vymedzeniu územia daného nariadením č. 52/1947 Sb. n. SNR došlo až v rozhodnom období, pričom samotné vydanie nariadenia je mimo rozhodného obdobia. Vo vzťahu k tomuto záveru správneho orgánu navrhovateľ okrem všeobecného tvrdenia o jeho nesprávnosti žiadne právne argumenty v odvolaní proti rozsudku krajského súdu, ale ani v návrhu na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu neuviedol.

Pokiaľ navrhovateľ zdôvodňoval nesprávne právne posúdenie veci tým, že nie je rozhodujúce reálne uskutočnenie zmien priebehu hranice podľa nariadenia č. 52/1947 Sb., ale samotná účinnosť tohto nariadenia, ktorá nepochybne nespadá do rozhodujúceho obdobia, odvolací súd sa s týmto názorom navrhovateľa nestotožňuje.

Podľa § 52 zákona č. 162/1955 Z. z. katastrálny úrad na návrh obce alebo obyvateľov obce v konaní rozhodne o zmene priebehu hranice obce alebo hranice

katastrálneho územia, ak sa zmena priebehu hranice vykonala v rokoch 1948 – 1989 bez súhlasu obce alebo obyvateľov obce. Navrhovateľ tvrdil, že „vykonanie“ zmeny v priebehu hranice je už dané samotných vydaním nariadenia.

Odvolací súd sa stotožňuje s dôvodmi, ktoré v tejto súvislosti uviedol krajský súd na strane 10 - 11 svojho rozhodnutia, že ak by ku dňu účinnosti zákona č. 3/1954 Sb. (17. 5. 1954) mal už platiť právny stav vytvorený nariadením č. 52/1947 Sb., zákonodarca by už nemohol označiť tieto pozemky za pozemky obcí (aj Obce Š.), keďže by už tvorili územie V. od roku 1947, resp. by ich označil za bývalé pozemky obcí, odčlenené podľa nariadenia č. 52/1947 Sb., čo sa však v zákone č. 3/1954 Sb. takto nestalo. Odvolací súd uvedenú argumentáciu považuje za logickú a zodpovedajúcu zneniu zákona.

Nad rámec dôvodov uvedených v rozsudku krajského súdu odvolací súd poukazuje na to, že samotné nariadenie obsahuje v § 12 ods. 1 úpravu, podľa ktorej Povereníctvo vnútra malo určiť podrobnosti k jednotlivým ustanoveniam tohoto nariadenia najmä k jeho § 2, ktoré stanovilo, že územné časti vymedzené v § 1 tvoria obec V. Vydanie takého vykonávacieho predpisu však preukázané nebolo. v § 11 nariadenia sa tiež ustanovilo, že zápis zmien podľa tohoto nariadenia sa vykoná z moci úradnej. Vykonanie zápisov z moci úradnej týkajúcich sa zmeny hraníc medzi dotknutými obcami dokumentované rovnako nebolo. Zákonom č. 3/1954 Sb. bolo napokon predmetné nariadenie zrušené (§ 5 zákona). Jeho následná realizácia preto ani nebola možná.

Podľa názoru odvolacieho súdu k vykonaniu zmeny priebehu hranice v zmysle vyššie uvedeného nepostačuje len samotné nové určenie priebehu hranice právnym predpisom, ale potrebná aj aktívna činnosť príslušných orgánov aplikujúcich právo, do pôsobnosti ktorých patrí zápis zmien do príslušných verejných kníh. Také postupy do 1. 1. 1948 v zmysle nariadenia č. 52/1947 Sb. navrhovateľom preukázané v konaní neboli, pričom sám nenamietal vykonanie zmien po 1. 1. 1948 a osobitne po prijatí zákona č. 3/1954 Sb.

Z týchto dôvodov potom aj odvolací súd dospel k záveru, že odporca neporušil zákon, ak podľa § 52 zákona č 162/1995 Z. z. v znení účinnom do 31. 12. 2001 v spojení s § 79c zákona rozhodol, že žiadosti o zmenu priebehu hranice obce na návrh Obce Š. z 27. 12. 1997 vyhovel, pretože zmena priebehu hranice v prospech Obce V. sa vykonala v rozhodnom období rokov 1948 – 1989 a žiadosť bola podaná v zákonom stanovenej lehote.

Krajský súd sa zaoberal aj tvrdením navrhovateľ, že odporca nerešpektoval právny názor vyslovený v zrušujúcich rozhodnutia Krajského súdu v Prešove. Odvolací súd dospel k záveru, že právne názory Krajského súdu v Prešove, tak ako ich uvádza navrhovateľ v odvolaní na strane 2 (5. odsek zvýrazneným písmom) sú takého charakteru, že znamenali usmernenie odporcu predovšetkým na odstránenie súdom vytýkanej nepreskúmateľnosti rozhodnutia, ktorým sa správny orgán v rozhodnutí, ktoré je predmetom prieskumu v tomto konaní, aj riadil. Krajský súd v Banskej Bystrici vecne správne posúdil aj otázku svojej viazanosti právnym názorom súdu toho istého stupňa vyslovenom v skoršom súdnom konaní. Odvolací súd sa v plnej miere stotožňuje s dôvodmi, ktoré krajský súd v tejto súvislosti uviedol na strane 12 odsek 4 svojho rozsudku, najmä že súd pri preskúvaní zákonnosti rozhodnutia skúma predovšetkým, či rozhodnutie správneho orgánu je v súlade s hmotnoprávnymi predpismi a v danom prípade dospel k záveru, že správny orgán rozhodol v súlade so zákonom. Prípadné odklonenie sa od skoršieho právneho názoru (iného súdu rovnakého stupňa) krajský súd nepovažoval za takú skutočnosť, v dôsledku ktorej by malo byť zrušené preskúvané rozhodnutie, nakoľko bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi predpismi. Odvolací súd k tomu dodáva, že ani krajský súd v Prešove nevyslovil jednoznačný právny názor na právne posúdenie veci, ale usmernil správny orgán na to, aby bral v úvahu právny stav vytvorený účinnosťou nariadenia SNR č. 52/1947 Sb. ako aj právny stav vytvorený zákonom č. 3/1954 Sb. a jeho vykonávacím nariadením.

Ako vyplýva z výroku rozhodnutia správneho orgánu i z dôvodov jeho rozhodnutia, správny orgán ustálil priebeh hranice podľa oboch týchto predpisov a dokumentoval ju aj v prílohách geometrického plánu, v súlade s právnym názorom, ktorý v skoršom zrušujúcom rozsudku vyslovil Krajský súd v Prešove. V ďalšom konaní sa podľa právneho názoru Krajského súdu v Banskej Bystrici stalo nesporným, že zákon č. 3/1954 Sb. z. SNR a nariadenie č. 6/1954 Sb. n. SNR nanovo upravuje spornú hranicu, ako to aj krajský súd uviedol v dôvodoch svojho rozhodnutia na strane 10 - 11.

Odvolací súd po preskúmaní dôvodov odvolania navrhovateľa proti rozsudku krajského súdu zároveň konštatuje, že krajský súd preskúmal rozhodnutie odporu v rozsahu a z dôvodov uvedených v návrhu na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia riadiac sa dispozičnou zásadou ako základnou zásadou občianskeho súdneho konania platnou aj v konaní podľa V. časti OSP. Na uvedenú skutočnosť upozorňuje odvolací súd najmä preto,

že preskúmané rozhodnutie odporcu obsahuje rozsiahly, členený výrok s konkrétnymi katastrálnymi údajmi o priebehu hranice a zmien katastrálnych území. Údaje obsiahnuté vo výroku rozhodnutia správneho orgánu neboli samotným návrhom na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia dotknuté v žiadnom konkrétnom bode (údaji), hoci navrhovateľ tvrdil jednoznačné a preukázateľné vytvorenie hranice výlučne podľa nariadenia č. 52/1947 Sb. a to pred 1. 1. 1948. Nebola tiež namietaná spornosť konkrétneho územia pričleneného ku katastrálnemu územiu Š. a to ani v častiach. Z uvedeného vyplýva, že navrhovateľom vznesená všeobecná námietka nezákonnosti rozhodnutia odporcu nemá konkrétny, vo vzťahu k jednotlivým katastrálnym údajom vecný obsah založený na vecných argumentoch a dôkazoch, resp. navrhovateľ ich takto vo svojom návrhu neprezentoval. Aj z uvedených dôvodov rozhodol krajský súd, podľa názoru odvolacieho súdu vecne správne, ak rozhodnutie odporcu v danej veci potvrdil. Úlohou súdu v správnom súdnictve nie je totiž vyhľadávanie argumentov a dôkazov svedčiacich o nezákonnosti rozhodnutia, ale preskúmanie jeho zákonnosti v medziach podaného návrhu, t. j. v rozsahu a z dôvodov uvedených v návrhu. Rovnako to platí o medziach odvolacieho konania.

Z týchto dôvodov odvolací súd podľa § 219 v spojitosti s § 250l ods. 2 a § 250ja ods. 3 rozsudok krajského súdu, ako vecne správny, potvrdil.»

III.

1. Sťažnosť Mesta V. podľa čl. 127 ústavy

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Predmetom konania pred ústavným súdom v tejto časti bolo posúdenie, či rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 4 SžoKS 21/06 z 3. mája 2007 došlo k namietanému porušeniu základných práv sťažovateľa podľa čl. 46 ústavy, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a základného práva zaručeného v čl. 20 ods. 4 ústavy.

1.1 Sťažovateľ namieta predovšetkým to, že napadnutým rozsudkom a rozhodnutiami, ktoré tomuto rozsudku predchádzali, došlo k porušeniu jeho práva na súdnu a inú právnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ústavy.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd (čl. 46 ods. 2 ústavy).

Citovaný čl. 46 ods. 1 ústavy je primárnou ústavnou bázou pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany, a tým aj „bránou“ do ústavnej úpravy jednotlivých aspektov práva na súdnu a inú právnu ochranu zakotvených v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až 50 ústavy).

Ústavný súd podľa svojej konštantnej judikatúry nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd v zásade nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecných súdov, ani ich posudzovanie skutkových otázok. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou

alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06).

Podstata námietok sťažovateľa týkajúca sa porušenia práva na súdnu a inú právnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 46 ústavy spočíva v jeho tvrdení o krajne nesprávnom právnom posúdení veci, resp. o zjavne nesprávnej aplikácii ustanovenia § 52 ods. 1 a nasl. zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) – (ďalej len „katastrálny zákon“) v znení účinnom do 31. decembra 2001 v napadnutom rozsudku, pretože podľa neho neboli v zmysle uvedeného „reštitučného“ ustanovenia katastrálneho zákona splnené podmienky na zmenu priebehu hraníc a na vydanie sporných území Obci Š.

Podľa § 52 ods. 1 katastrálneho zákona v znení účinnom do 31. decembra 2001 katastrálny úrad na návrh obce alebo obyvateľov obce v konaní rozhodne o zmene priebehu hranice obce alebo hranice katastrálneho územia (ďalej len „priebeh hranice“) vtedy, ak sa zmena priebehu hranice vykonala v rokoch 1948 až 1989 bez súhlasu obce alebo obyvateľov obce.

Úlohou súdov [najvyššieho súdu a Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“), ale aj Správy katastra P. (ďalej len „katastrálny úrad“)] bolo interpretovať „reštitučné“ ustanovenie § 52 katastrálneho zákona (účinného do 31. decembra 2001) ústavne konformným spôsobom. Toto reštitučné ustanovenie bolo treba vykladať a aplikovať tak, aby nezaložil vo svojich dôsledkoch nové krivdy v novokonštituovaných samosprávnych, majetkových a ďalších vzťahoch. Iný výklad by celkom odporoval

princípom reštitučných zákonov, ktoré smerujú k čiastočnej náprave krívd, a nie vytváraniu nových krívd.

Ústavný súd už pripomenul, že nie je súčasťou sústavy všeobecných súdov, ale je súdnym orgánom ochrany ústavnosti, a preto v okolnostiach danej veci nie je príslušný zaoberať sa konkrétnymi problémami určenia priebehu hranice obcí, resp. hranice katastrálneho územia, dôvodmi zápisov do katastra nehnuteľností a ich dopadmi pri uplatňovaní vlastníckych práv a samosprávnych právomocí, pokiaľ tým súčasne nedochádza k porušeniu ústavne zaručených základných práv a ústavných princípov účastníkov súdneho konania. Pre posúdenie ústavnosti vo vzťahu k napadnutému rozsudku najvyššieho súdu považoval ústavný súd za kľúčové zistiť, či spôsob, ktorým najvyšší súd zdôvodnil svoje rozhodnutie, resp. svoje stanovisko o zákonnosti rozhodnutia katastrálneho úradu a krajského súdu, je ústavne konformný. Inými slovami, úlohou ústavného súdu bolo zistiť, či spôsob výkladu príslušných zákonných ustanovení a aplikovaných právnych predpisov, ktorými najvyšší súd zdôvodnil svoje rozhodnutie, vzhľadom na zistený skutkový stav nie je svojvoľný (arbitrárny) alebo ústavne neudržateľný pre zjavné pochybenia alebo omyly v posudzovaní obsahu aplikovaných právnych úprav.

Z dôvodu zrozumiteľnosti ústavný súd v predmetnom náleze inštitút podľa § 52 a nasl. katastrálneho zákona označuje „obecnou reštitúciou“. Účelom reštitučných zákonov vo všeobecnosti bolo napraviť niektoré (nie všetky) krivdy vzniknuté svojvôľou moci v dobe neslobody. V danej veci má zásadný význam posúdenie otázky, či dotknuté územné časti boli, alebo neboli vylúčené v rozhodnom období v prospech územia V. Ústavný súd vychádza v tomto smere z nutnosti rešpektovať vôľu „zákonodarcu“, pokiaľ ide o naplnenie zmyslu a účelu „reštitučného“ ustanovenia § 52 katastrálneho zákona, ktorým je zmiernenie krívd voči princípom samosprávnosti (samosprávam) spáchaných v období neslobody. Rozhodnú dobu pre obecnú reštitúciu ustanovil zákonodarca v § 52 ods. 1 katastrálneho zákona na obdobie rokov 1948-1989. Takéto vymedzenie rozhodnej doby je zhodné s vymedzením podľa zákona č. 480/1991 Zb. o dobe neslobody, podľa zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 125/1996 Z. z. o nemorálnosti a protiprávnosti komunistického systému, podľa zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii, podľa zákona č. 87/1991 Zb.

o mimosúdnych rehabilitáciách, ako aj podľa zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku. Z uvedeného je zrejmé, že zákonodarca obdobie tzv. tretej republiky - Československej republiky (1945-1948), počas ktorej bolo prijaté nariadenie Slovenskej národnej rady č. 52/1947 Sb. n. SNR o utvorení obce Vysoké Tatry a o zaistení rozvoja tatranského kraja (ďalej len „nariadenie č. 52/1947 Zb.“), nepovažuje na reštitučné účely za dobu neslobody. Ústavný súd, ktorý vo svojej rozhodovacej činnosti uprednostňuje materiálne (a nie formálne) poňatie právneho štátu a výklad právnych noriem z hľadiska ich zmyslu a účelu, pripúšťa, že v platnom právnom poriadku už ani v roku 1947 nešlo o klasické uplatnenie samosprávneho princípu, pretože sa už prešlo ku koncepcii národných výborov, došlo k tomu však bez toho, aby obce stratili svoju „právnú osobnosť“ [Mikule V.: K ústavním základům územní samosprávy. In: Jan Kysela (ed.) Deset let Ústavy České republiky, Praha: Eurolex Bohemia 2003, s. 413]. V danom prípade teda nebol žiadny právny alebo iný dôvod výkladom rozšíriť obdobie neslobody ustanovené zákonodarcom, pričom bolo treba tiež rešpektovať princíp del'by moci tak, ako to už bolo uvedené.

Podobne, ako v čase neslobody totalitný štát nerešpektoval slobody fyzických osôb, úplne mocensky ovládol aj sféru obecného zriadenia. Osobitosťou obecných reštitúcií je skutočnosť, že pri zásahoch voči obciam nedochádzalo k prevzatiu majetku štátom, ale spravidla k mocenskému prerozdeľovaniu území medzi obce. Z teoretickoprávneho hľadiska obce síce právne existovali aj v dobe neslobody, ale ich samosprávna moc a subjektivita spočívali (porov.: Kopecký, M.: Právní postavení obcí, základy obecního práva. Praha: Codex Bohemia 1998, s. 43). Obce boli spravované centralisticky, štátnymi národnými výbormi so symbolickým miestnym zastupiteľským, nedemokraticky voleným prvkom. Štát často utilitárne, bez rešpektu k historickým územným tradíciám vykonával územné zmeny medzi obcami. Účelom obecnej reštitúcie je preto napraviť nedemokratické, mocenské zásahy do základného znaku obce, do jej územia.

Ústavný súd konštatuje, že právna situácia týkajúca sa V. je unikátna tým, že niet inej obce v bývalej Československej republike, ktorá by bola zriadená zákonom z územia iných obcí (nie priradenie územia obce k už existujúcej obci - porov. zákon č. 213/1919 Sb.

o sloučení sousedních obcí s Brnem a zákon č. 214/1919 Sb. o sloučení sousedních obcí s Olomoucem, pozn.). Slovenská národná rada sa ako zákonodarný orgán na Slovensku v rámci svojej zákonodarnej právomoci uzniesla na nariadení (ktoré malo silu zákona) č. 52/1947 Zb., a to s účinnosťou od 26. mája 1947. Forma zákona bola v danom prípade pravdepodobne použitá aj z dôvodu, že V. boli zriadené jednak pohltením celej obce a jednak prevzatím len časti území iných obcí, čo je situácia týkajúca sa predmetnej sťažnosti. Zo skutočnosti, že zákon zakladá konkrétnu obec vyplýva osobitosť prípadu, keď kataster nehnuteľností v obecno-reštitučnom konaní individuálnym aktom, samozrejme na základe katastrálneho zákona, zmenil účinky zákona, hoc už zrušeného, a nie účinky individuálneho právneho aktu. Napriek tomu, že nariadenie č. 52/1947 Zb. a zákon Slovenskej národnej rady č. 3/1954 Sb. n. SNR o pôsobnosti, organizácii a o územnom obvode Mestského národného výboru vo Vysokých Tatrách (ďalej len „zákon č. 3/1954 Zb.“) už boli zrušené, tieto sú určujúce pre podobu súčasnej samosprávy V., ktorá sa obnovila 24. novembra 1990 ústavným zákonom č. 294/1990 Zb., ktorým sa mení a dopĺňa ústavný zákon č. 100/1960 Zb. Ústava Československej socialistickej republiky a ústavný zákon č. 143/1968 Zb. o československej federácii a ktorým sa skracuje volebné obdobie národných výborov a zákonom Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení. Spočívajúca samospráva obce V. vzniknutá v roku 1947 sa obnovila v roku 1990, aj keď pod názvom S..

Ústavný súd v daných súvislostiach musel predovšetkým preskúmať posúdenie otázky účinkov nariadenia č. 52/1947 Zb. a zákona č. 3/1954 Zb.

Podľa nariadenia č. 52/1947 Zb. vylúčené územia označených obcí (a územie zrušenej obce) vytvorili územie obce V. dňom účinnosti tohoto nariadenia, teda 26. mája 1947. Všetky ostatné súvisiace úkony (napr. „zápis zmien, nastalých podľa tohto nariadenia... v pozemkových a iných knihách“, vytýčenie priebehu hraníc obce v prírode atď.) spadajúce do rozhodného obdobia mali podľa názoru ústavného súdu iba deklaratórny a vykonávací charakter. Ak katastrálny úrad a všeobecné sudy vychádzali z toho, že „*prvé opatrenia na vykonanie nariadenia č. 52/1947 Sb. n. SNR sú datované 7. 10. 1948, 7. 7. 1948, 15. 8. 1948 resp. 18. 8. 1950, teda spadajú už do rozhodného obdobia, pričom*

podľa § 6 ods. 2 zák. č. 3/1954 Sb. n. SNR je ich potrebné považovať za opatrenia podľa tohto zákona“, svojím výkladom extrémne vybočili z rámca predmetného reštitučného ustanovenia, pretože právne účinky nariadenia č. 52/1947 Zb. nastali ex lege už 26. mája 1947 (bez ohľadu na vykonávacie opatrenia uskutočnené v rozhodnom období). Okrem uvedeného ústavný súd poukazuje na to, že vzhľadom na účel obecno-reštitučného zákona, ktorým je náprava nedemokratických mocenských zásahov do samosprávy, je rozhodujúce, že o vytvorení obce V. rozhodol demokratický parlament v roku 1947, a nie to, kedy bol zákon technicky vykonaný. Argumentácia najvyššieho súdu slovom „vykonala“ z ustanovenia § 52 katastrálneho zákona vychádza len z jazykového, resp. mechanického výkladu, ktorý je v zjavnom rozpore s účelom právnej normy.

Ďalším nosným argumentačným pilierom napadnutých rozhodnutí bol zjavne spochybniteľný právny názor katastrálneho úradu a všeobecných súdov, podľa ktorého „zákon č. 3/1954 Sb. n. SNR a nariadenie č. 6/1954 Sb. n. SNR nanovo upravuje spornú hranicu medzi dotknutými katastrálnymi územiami“. Súdny výklad vychádza aj z toho, že „Zo žiadneho ustanovenia zák. č. 3/1954 Sb. z. SNR a nariadenia č. 6/1954 Sb. n. SNR nevyplýva, že by sa malo uskutočniť len doplnenie priebehu hranice určenej nariadením SNR č. 52/1947 Sb. n. SNR“.

V prípade, keď existuje viacero možností výkladu právneho predpisu alebo jeho ustanovenia, treba prihliadať na účel právnej úpravy. K tomu ústavný súd tiež podotýka, že aj keď argument zámeru historického zákonodarcu má v metóde výkladu všeobecne záväzných právnych predpisov len subsidiárne miesto, na základe rozpravy „o zpráve výborov právneho, kultúrneho a rozpočtového, o návrhu sboru povereníkov na vydanie zákona SNR o pôsobnosti, organizácii a územnom obvode Mestského národného výboru vo V.“ z 23. zasadnutia Slovenskej národnej rady z 25. marca 1954, ktorá môže nepochybne napomôcť identifikácii zmyslu a účelu zákona č. 3/1954 Zb., možno dospieť k záveru, že aj z vystúpenia poslanca Michala Chudíka vyplýva, že „Rozšírenie územia Mestského národného výboru V., najmä jeho západnej časti je len vlastne realizovaním prirodzenej a riadne odôvodnenej požiadavky ešte z roku 1947...“, a teda že predmetná úprava bola prijatá v danom aspekte s cieľom „rozšírenia“ územnej časti V. založenej (konštituovanej)

už nariadením č. 52/1947 Zb. Ak územné časti, ktoré V. získali v roku 1947, do prijatia zákona č. 3/1954 Zb. neboli „vrátené“ pôvodným obciam, tieto územia nemohli byť „nanovo“ pridelené V., a teda mohli byť iba rozšírené. Ak katastrálny úrad, ako aj všeobecné sudy vychádzali z toho, že územie V. bolo v roku 1954 uvedenými právnymi predpismi „nanovo“ vyčlenené z územia susediacich obcí a že nariadenie č. 52/1947 Zb. bolo v roku 1954 zrušené ex tunc, treba ich právny výklad (a aplikáciu) považovať za interpretáciu extrémnu, teda za postup, ktorý stojí v príkrom rozpore s cieľom „reštitučného“ ustanovenia § 52 katastrálneho zákona účinného do 31. decembra 2001. Už spomínaným účelom obecnej reštitúcie je napraviť totalitné deformácie území samosprávy. V uvedenom prípade je však totalitnou deformáciou len odobratie ďalšieho (rozšíreného), nie pôvodného územia. Vo vzťahu k pôvodne odobratému územiu nejde o deformáciu, pretože ak by aj zákon č. 3/1954 Zb. nebol vôbec prijatý, aj tak by pôvodne odobraté územie stále patrilo V. na základe nariadenia č. 52/1947 Zb. Len kvôli legislatívnej technike sa nemôže poprieť účel obecnej reštitúcie a účinok nariadenia č. 52/1947 Zb. Zákon č. 3/1954 Zb. teda z pohľadu obecných reštitúcií nemožno považovať za akt, ktorým sa odobralo územie pôvodne pričlenené sťažovateľovi. Výklad najvyššieho súdu a krajského súdu, podľa ktorých *„ak by ku dňu účinnosti zákona č. 3/1954 mal platiť právny stav vytvorený nariadením č. 52/1947, zákonodarca by už nemohol označiť pozemky za pozemky obcí (aj obce Š.), keďže by už tvorili územie V.“*, nemožno akceptovať, lebo popiera evidentnú právnu realitu medzi rokmi 1947-1954, keď dané pozemky boli súčasťou obce V. Uvedený výklad protirečí názoru týchto samotných súdov o vykonaní úkonov nariadenia č. 52/1947 Zb. v rozhodnom období. Ústavný súd opätovne uvádza, že ide o otázku legislatívnej techniky a snahy novej moci diskontinuitne sa vysporiadať s normotvorbou pred roku 1948 (porov. stenografický zápis o priebehu 23. zasadnutia Slovenskej národnej rady, ktoré sa uskutočnilo 25. marca 1954 v Bratislave, <http://www.nrsr.sk/dk/Download.aspx?MasterID=181690&Type=DocVar&DocVarID=42519&DocID=285568>).

Zrušením nariadenia so silou zákona iným zákonom, t. j. predpisom rovnakej právnej sily, nedošlo v danom prípade k absolútnemu zániku, resp. k absolútnej negácii právnych

vzťahov upravených skorším právnym predpisom, ale došlo iba k ich modifikácii na pomery upravené novým právnym predpisom.

Obec V. (v súčasnosti mesto V.) existuje nepretržite dosiaľ od 26. mája 1947, keď nadobudlo právoplatnosť nariadenie č. 52/1947 Zb., pričom od tej doby nezanikla, nezlúčila sa s inou obcou a ani s inou obcou nesplynula takým spôsobom, ktorý by znamenal zánik obce. Zrušenie nariadenia č. 52/1947 Zb. ustanovením § 5 zákona č. 3/1952 Zb. nemohlo spätne spochybniť existenciu sťažovateľa.

Vzhľadom na uvedené konštatovania dospel ústavný súd k rozhodnutiu, že reštitučné ustanovenie § 52 ods. 1 katastrálneho zákona, ktorého cieľom bolo zmierniť krivdy spočívajúce vo svojvoľnom odňatí území obciam v rokoch 1948 - 1989, sa nevzťahovalo na nariadenie č. 52/1947 Zb., ktorým bola s účinnosťou od 26. mája 1947, t. j. pred rozhodným obdobím, utvorená obec V. (sťažovateľ) a určená hranica medzi obcou Š. a sťažovateľom. Ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd predovšetkým tým, že nevzal do úvahy účel obecno-reštitučných noriem (porov.: Holländer, P.: Filozofie práva. Plzeň: Aleš Čeněk, 2006, s. 80 a nasl.), rozhodol arbitrárne, čím porušil právo sťažovateľa na súdnu ochranu. Závery, ku ktorým najvyšší súd (predtým aj krajský súd a katastrálny úrad) v odôvodnení napadnutého rozsudku (a súvisiacich rozhodnutí) dospel, nerešpektuje účel „reštitučného“ ustanovenia § 52 katastrálneho zákona, a tak extrémne vybočuje z rámca súvisiacej platnej právnej úpravy, a preto nesporne zasahuje do ústavne zaručeného práva sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti napadnutým rozsudkom (ako i rozhodnutiami, ktoré tomuto rozsudku predchádzali) došlo k porušeniu práva sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ústavy, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

Nad rámec uvedeného ústavný súd poznamenáva, že vzhľadom na to, že „rozšírené“ územné časti boli odčlenené od pôvodných obcí (konkrétne aj od obce Š.) na základe zákona č. 3/1954 Zb. a nariadenia Sboru povereníkov č. 6/1954 Sb. n. SNR o podrobnom

vymedzení územia obvodu Mestského národného výboru vo Vysokých Tatrách a jednotlivých obvodných národných výborov už v období neslobody, aplikácia § 52 katastrálneho zákona na tieto „rozšírené“ územné časti v prípade splnenia všetkých zákonných náležitostí je aj podľa názoru ústavného súdu plne akceptovateľná.

1.2 Sťažovateľ namietal aj to, že napadnutým rozsudkom a rozhodnutiami, ktoré tomuto rozsudku predchádzali, došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

K právnemu názoru dotknutej osoby – Obce Š., že v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) „obec ako právnická osoba verejného práva nie je subjektom, nositeľom práv podľa dohovoru“ ústavný súd uvádza, že ESLP nepovažuje obce za subjekty podľa čl. 34 dohovoru (napr. rozhodnutie z 1. februára 2001, Ayuntamiento de Mula v. Španielsko, sťažnosť č. 55346/00). Európsky súd pre ľudské práva zastáva názor, že aj keď majú obce v národnom právnom poriadku spôsobilosť chrániť napríklad svoje vlastnícke práva pred súdmi tak, ako iné súkromné osoby, neznamená to však, že z pohľadu ESLP sú subjektom, nevládnou organizáciou pre účely čl. 34 dohovoru. Európsky súd pre ľudské práva vykladá čl. 34 dohovoru autonómne, skôr textualisticky, pričom nemieni nemozenskú stránku obce vnímať ako súkromníka, resp. nevládnou organizáciu. Obec za každých okolností vníma ako organizáciu vládnu. Tento autonómny výklad je potrebné tiež vnímať v kontexte rozmanitosti koncepcie miestnej vlády vo všetkých krajinách Rady Európy. Zároveň je nutné uviesť, že uvedený výklad sa vzťahuje len na proces pred ESLP.

Ústavný súd poznamenáva, že oproti už uvedenému výkladu ESLP považuje obec v situáciách, keď nevystupuje vrchnostensky a mocensky, za subjekt základných práv, ktorých môže byť nositeľom. Za právnickú osobu podľa čl. 127 ústavy považuje aj obec aj právnickú osobu verejného práva, ak táto nevystupuje vrchnostensky a mocensky

(porov.: Orosz, L., Mazák, J.: *Obce a samosprávne kraje v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky*. Košice: Mayor-Group 2004, s. 52 a nasl., s. 186, s. 223). Táto judikatúra ústavného súdu je ustálená a jej zmena by znamenala neodôvodnené zníženie štandardu ústavnej ochrany obcí. Štát môže mocensky zasiahnuť do základných práv takejto právnickej osoby, a táto je teda hodná ústavnej ochrany. V predmetnej veci je však postačujúce zaoberať sa len namietaným porušením čl. 46 ústavy, a teda nie je nutné osobitne sa zaoberať porušením čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd preto s'ťažnosti v tejto časti nevyhovel a rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 5 výroku tohto nálezu.

1.3 S'ťažovateľ namietal aj to, že napadnutým rozsudkom došlo k porušeniu jeho základného práva zaručeného v čl. 20 ods. 4 ústavy.

Podľa čl. 20 ods. 4 ústavy vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu.

V tejto časti možno prisvedčiť právnenému názoru najvyššieho súdu a dotknutej osoby – Obce Š., pretože daná reštitučná vec predstavuje celkom osobitnú situáciu, keď sporné územie predstavuje dôležitý prvok suveréna, pričom rozhodne nejde o otázku jeho vlastníctva. Ústavný súd konštatuje, že podstatou s'ťažnosti bolo vyriešenie otázky, kto má byť obecným suverénom na spornom území. Ide teda o otázku samosprávneho panstva nad určitým územím, nie o otázku súkromného vlastníctva k pozemkom na takomto území.

Vzhľadom na uvedené podstatné skutočnosti nedošlo k porušeniu čl. 20 ods. 4 ústavy, preto ústavný súd s'ťažnosti v tejto časti nevyhovel a rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 5 výroku tohto nálezu.

2. S'ťažnosť Mestského zastupiteľstva – Mesta V. podľa čl. 127a ústavy

Podľa čl. 127a ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o s'ťažnostiach orgánov územnej samosprávy proti neústavnému alebo nezákonnému rozhodnutiu alebo inému neústavnému

alebo nezákonnému zásahu do vecí územnej samosprávy, ak o jej ochrane nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127a ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti orgánu územnej samosprávy, vysloví, v čom spočíva neústavné alebo nezákonné rozhodnutie alebo neústavný alebo nezákonný zásah do vecí územnej samosprávy, aký ústavný zákon alebo zákon bol porušený a akým rozhodnutím alebo zásahom toto porušenie nastalo. Ústavný súd napadnuté rozhodnutie zruší, alebo ak porušenie práva spočívalo v inom zásahu, než je rozhodnutie, zakáže pokračovať v porušovaní práva a prikáže, ak je to možné, aby sa obnovil stav pred porušením.

Predmetom konania pred ústavným súdom v tejto časti bolo posúdenie, či rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 4 SžoKS 21/06 z 3. mája 2007 došlo k namietanému porušeniu základných práv mestského zastupiteľstva (mesta) podľa čl. 67 ods. 1 a 3 ústavy, čl. 5 európskej charty a podľa čl. 2 ods. 2 ústavy.

Ústavný súd konštatuje, že svojím uznesením č. k. II. ÚS 91/08-44 z 28. februára 2008 prijal na ďalšie konanie aj sťažnosť mestského zastupiteľstva podľa čl. 127a ústavy, a tým v danej veci okrem predmetu konania vymedzil aj okruh účastníkov konania. Vychádzal pritom zo skutočnosti, že mestské zastupiteľstvo ako „orgán“ samosprávy nemá právnu subjektivitu, preto nemohlo mať ani procesnú legitimáciu na ochraňovanie svojho „subjektívneho práva“ pred správnym súdom podľa Občianskeho súdneho poriadku. Obecné zastupiteľstvo je bezsubjektívnou entitou, pričom má priamo na základe čl. 127a v spojení s čl. 69 ods. 1 písm. a) ústavy zvláštnu aktívnu procesnú legitimáciu výlučne na účely podania „komunálnej sťažnosti“ ústavnému súdu v mene obce. Zastupiteľstvo nie je právnickou osobou, tou je len obec. Mestské zastupiteľstvo preto mohlo podať „komunálnu sťažnosť“ len na ústavnom súde, a teda nemohlo sa domáhať práv obce pred inými štátnymi orgánmi. Námietky najvyššieho súdu a dotknutej osoby – Obce Š. týkajúce sa toho, že mestské zastupiteľstvo nebolo účastníkom konania pred správnymi súdmi, sú preto v tomto štádiu konania bezpredmetné.

2.1 Mestské zastupiteľstvo namieta predovšetkým to, že napadnutým rozsudkom a rozhodnutiami, ktoré tomuto rozsudku predchádzali, došlo k porušeniu jeho práva, resp. práva mesta podľa čl. 67 ods. 1 a 3 ústavy.

Podľa čl. 67 ods. 1 ústavy územná samospráva sa uskutočňuje na zhromaždeniach obyvateľov obce, miestnym referendom, referendom na území vyššieho územného celku, orgánmi obce alebo orgánmi vyššieho územného celku. Spôsob vykonania miestneho referenda a referenda na území vyššieho územného celku ustanoví zákon.

Štát môže zasahovať do činnosti obce a vyššieho územného celku len spôsobom ustanoveným zákonom (čl. 67 ods. 3 ústavy).

Z citovaného ustanovenia ústavy vyplýva, že štát môže zasahovať do činnosti obce len spôsobom ustanoveným zákonom. Ústavný súd však v bode III.1 tohto nálezu vyslovil, že orgány štátu (katastrálny úrad a správne súdy) interpretovali a aplikovali reštitučné ustanovenie § 52 a nasl. katastrálneho zákona v rozpore s ústavou, teda zasiahli do činnosti sťažovateľa a jeho orgánov spôsobom, ktorý nie je ustanovený zákonom. Zasiahli pritom najmä do moci mestského zastupiteľstva, a teda mesta, ktoré vo vzťahu k ústavne nekonformne „odčlenenému“ územiu nemôže rozhodovať o základných otázkach života mesta, nemôže napr. vykonávať normotvornú právomoc (vydávať všeobecne záväzné nariadenia), má znemožnené vyhlasovať hlasovanie obyvateľov mesta (miestne referendum) o najdôležitejších otázkach jeho života a rozvoja atď. Poslanci mestského zastupiteľstva, ktorých moc bola voľbami legitimovaná aj na „odčlenenom“ území, podľa napadnutého rozsudku na tomto území nemôžu vykonávať svoj mandát. Zásah do územia mesta napadnutým rozsudkom je tiež v rozpore s pojmom „územná samospráva“ nachádzajúcim sa aj v napadnutom ustanovení čl. 67 ods. 1 ústavy.

Vzhľadom na uvedené podstatné dôvody ústavný súd o sťažnosti mestského zastupiteľstva v tejto časti rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 2 výroku tohto nálezu.

2.2 Mestské zastupiteľstvo namietalo aj to, že napadnutým rozsudkom a rozhodnutiami, ktoré tomuto rozsudku predchádzali, došlo k porušeniu jeho práva, resp. práva mesta zaručeného čl. 5 európskej charty.

Podľa čl. 5 európskej charty so zainteresovanými miestnymi samosprávami sa vopred prekonzultujú všetky miestne zmeny územných hraníc, prípadne sa tam, kde to zákon umožňuje, uskutoční referendum.

Ústavný súd v súvislosti s namietaným porušením čl. 5 európskej charty konštatuje, že ustanovenia § 52 a nasl. v spojení s ustanovením § 79c katastrálneho zákona by vylučovali vzhľadom na historickú výnimočnosť obecnej reštitúcie aplikáciu citovaného ustanovenia európskej charty. Ak by aj citované reštitučné ustanovenia boli aplikované v prípade sťažovateľa, ani tak by na základe čl. 5 európskej charty nebolo možné „blokovat“ spornú obecnú reštitúciu. V tomto smere by bolo rozhodovanie napadnutých orgánov v súlade s právnym poriadkom Slovenskej republiky, ako aj jej medzinárodnými záväzkami.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd sťažnosti v tejto časti nevyhovел a rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 5 výroku tohto nálezu.

2.3 Mestské zastupiteľstvo napokon namietalo, že napadnutým rozsudkom a rozhodnutiami, ktoré tomuto rozsudku predchádzali, došlo k porušeniu jeho práva podľa čl. 2 ods. 2 ústavy, a poukázalo tiež na to, že napadnutý rozsudok nerešpektuje ustanovenia § 2a ods. 1, ods. 5 a § 11a ods. 1 písm. b) zákona Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov, ktoré upravujú podmienky rozdelenia obcí, a ďalej namietalo, že napadnuté rozhodnutie nie je v nesúlade s § 3 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 221/1996 Z. z. o územnom a správnom usporiadaní Slovenskej republiky, pretože podľa jeho názoru tento zákon (do 1. januára 2002) ustanovoval povinnosť súhlasu obce aj pri zmene územia v rámci obecnej reštitúcie.

Vo vzťahu k citovaným ustanoveniam zákonov by sa plne uplatnil argument *lex specialis derogat legi generali*. Podobne ako to platí v súvislosti s čl. 5 európskej charty (bod III.2.2), ak by aj citované reštitučné ustanovenia boli aplikované v prípade sťažovateľa, nebolo by možné obecnú reštitúciu podmieňovať súhlasom obce alebo jej obyvateľov. To by bolo v rozpore s podstatou inštitútu obecnej reštitúcie, pretože žiadna obec by pochopiteľne pravdepodobne dobrovoľne nesúhlasila, aby jej bolo odobraté územie.

Mestské zastupiteľstvo bez uvedenia konkrétnych dôvodov namietalo aj porušenie princípu legality. Vzhľadom na neurčitost' namietaných aspektov označeného ústavného princípu a vzhľadom na právnu argumentáciu a závery ústavného súdu v predchádzajúcich častiach tohto nálezu ústavný súd dospel k názoru, že neexistuje ďalší právny dôvod, pre ktorý by bolo potrebné podrobne sa zaoberať posudzovaním tejto a ďalších označených námietok, preto tejto časti sťažnosti nevyhovel a rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 5 výroku tohto nálezu.

IV.

1. Sťažovateľ a mestské zastupiteľstvo navrhli, aby ústavný súd zrušil rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 4 SžoKS 21/2006 z 3. mája 2007 a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie. Ústavný súd v súvislosti s týmto návrhom sťažovateľov dospel k záveru, že čo sa týka zisteného porušenia čl. 46 a čl. 67 ods. 1 a 3 ústavy, bude na dosiahnutie nápravy vo veci nevyhnutné, aby využil aj svoju právomoc podľa čl. 127 ods. 2 a čl. 127a ods. 2 ústavy, a preto vyhovel návrhu sťažovateľov a zrušil napadnutý rozsudok najvyššieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie, tak ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

Najvyšší súd bude v ďalšom konaní vo veci podľa § 56 ods. 6 a 7 zákona o ústavnom súde viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyjadrenými v tomto náleze.

2. Ústavný súd napokon podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastúpením advokátom v konaní pred ústavným súdom.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z ustanovení § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Základná sadzba odmeny za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2007 je 2 970 Sk a hodnota režijného paušálu je 178 Sk. Základná sadzba odmeny za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2008 je 3 176 Sk a hodnota režijného paušálu je 191 Sk.

Ústavný súd priznal sťažovateľovi úhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2007 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti ústavnému súdu) v sume 6 296 Sk vrátane režijného paušálu a za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2008 (vyjadrenie z 24. júna 2008) v sume 3 367 Sk vrátane režijného paušálu. Ústavný súd tak priznal sťažovateľovi úhradu trov právneho zastúpenia v celkovej sume 9 663 Sk tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

Zo všetkých uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. septembra 2008